

Future Research on the Development of Research Literacy of Physical Education Teachers of the Ministry of Education

Narges Bayat¹ , Hamid Ghasemi² , Nazanin Rasekh³

1. Department of Physical Education, Faculty of Human Sciences, Islamic Azad University, Hamedan branch, Hamedan, Iran. E-mail: narges.bayat1394@gmail.com
2. Corresponding Author, Department of Sport Management, Tehran Payam Noor University, Tehran, Iran. E-mail: H_ghasemi@pnu.ac.ir
3. Department of Sport Management, Physical Education Research Institute, Tehran, Iran. E-mail: n.rasekh6663@gmail.com

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received:

24 June 2022

Received in revised form:

16 August 2022

Accepted:

17 October 2022

Published online:

22 December 2023

Keywords:

Training

Motivation,

Salary and Benefits,

Teaching Physical Education

ABSTRACT

Introduction: The aim of the current research is to investigate the development of research literacy of physical education teachers of the Ministry of Education using future studies.

Methods: The type of research is applied and analytical-exploratory in nature. The statistical population included selected professor's familiar with research literacy, elite physical education teachers with doctoral education, and physical education managers (24 people). Purposive sampling method was used to select research samples. Sampling continued until theoretical saturation was reached and finally 24 people were selected as a sample. Then, 15 people from the statistical population of the previous section declared their readiness to perform cross effects analysis. To analyze the data, the combined methods of expert panel and cross- Mikomak effects were used.

Results: The findings showed that, respectively, training on the use of research literacy in teaching physical education, using appropriate motivational methods such as increasing salaries and benefits, improving the rating level, presenting plaques and letters of appreciation, setting up workshops educational activities for the purpose of developing research literacy and formulating a short-term, long-term and strategic plan for the purpose of developing the research literacy of physical education teachers is one of the most important drivers of the development of research literacy of physical education teachers of the Ministry of Education; **Conclusion:** Therefore, it can be concluded that the physical education teachers of the Ministry of Education have a better management of the teaching and learning process by using research literacy.

Cite this article: Bayat, N., Ghasemi, H., & Rasekh, N. (2023). Future research on the development of research literacy of physical education teachers of the Ministry of Education. *Sport Management Journal*, 15 (4), 127-143.

DOI:<http://doi.org/10.22059/JSM.2022.344941.1286>

Journal of Sport Management by University of Tehran Press is licensed under [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)
| web site: <https://jrm.ut.ac.ir/> | Email: jrm@ut.ac.ir.

Extended Abstract

Introduction

Research and research literacy in education has always played an effective role in the production of knowledge as one of the most complex and difficult fields of human activity. It also has a prominent role in the field of teaching and for the dynamism and deepening of the teaching and learning process. Teachers, as the main agents of the educational system, are closely related to research, and with research literacy, they will be able to make more appropriate decisions in the classroom, and by mastering things, there is better management of the teaching process, while both variables are among the most important subjects of the current era are needed in education; Therefore, according to the mentioned cases and the impact that the research results can give to the beneficiaries, in the present study, the identification of the development of research literacy and also the identification of the effective components in the development of the research literacy of physical education teachers of the Ministry of Education were done.

Methods

This research is applied in terms of the type of research, and it is analytical and exploratory based on the new methods of future science. The statistical population includes selected professors who are specialist in research literacy (professors of sports management and educational management who had conducted research in the field of research literacy of teachers), elite physical education teachers with doctoral education and physical education managers (having a master's degree and doctorate). In order to identify these people, the purposeful sampling method was used. This sampling continued until theoretical saturation was reached and finally 24 people were identified as a sample. For data analysis, it was evaluated by using environmental scanning and mutual/structural effects analysis, and the future research specialized Micmac software was used.

Results

After homogenizing the findings from the review of sources and documents as well as interviews by the researchers, the number of 25 components affecting the development of research literacy of physical education teachers of the Ministry of Education was counted. Among the initial 25 components, 14 components were identified as the key components that will determine the future scenarios of the development of research

literacy of physical education teachers of the Ministry of Education. The results showed that, respectively, training on the use of research literacy in teaching physical education, using appropriate motivational methods such as increasing salaries and benefits, improving the rating level, presenting plaques and letters of appreciation, setting up workshops educational activities for the purpose of developing research literacy and formulating a short-term, long-term and strategic plan for the purpose of developing the research literacy of physical education teachers is one of the most important drivers of the development of research literacy of physical education teachers of the Ministry of Education.

Conclusion

Teachers need proper knowledge to make effective decisions in the classroom; They can obtain a part of this knowledge from the research achievements of researchers outside the classroom and school as the foundations and common principles of teaching. But the researches of others cannot meet the needs of teachers in all dimensions and fields. The teacher's need for the knowledge of managing daily phenomena in the classroom should be produced and employed from the closest position to the phenomenon, that is, by the teacher himself. Therefore, physical education teachers of the Ministry of Education can have a better management of the teaching and learning process by using research literacy.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: In this research, ethical considerations related to research, including data extraction from reliable sites, have been observed.

Funding: This research was done without using financial resources.

Authors' contribution: This article is an extract from a PHD thesis.

Conflict of interest: Informs that this work has not been published elsewhere and has not been submitted to another publication at the same time. Also, all rights to use the content, tables, images, etc. have been assigned to the publisher.

Acknowledgments: The respected referees are thanked for providing structural and scientific comment.

آینده پژوهی توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش

نرگس بیات^۱، حمید قاسمی^۲، نازنین راسخ^۳

۱. گروه تربیت بدنی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، همدان، ایران. رایانامه: narges.bayat1394@gmail.com

۲. نویسنده مسؤول، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور تهران، تهران، ایران. رایانامه: H_ghasemi@pnu.ac.ir

۳. گروه مدیریت ورزشی، پژوهشگاه تربیت بدنی، تهران، ایران. رایانامه: n.rasekh6663@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی	مقدمه: هدف پژوهش حاضر، بررسی توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش با استفاده از آینده پژوهی است.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۰۳	روش پژوهش: نوع تحقیق، کاربردی و از نظر ماهیت، تحلیلی-اکتشافی است. جامعه آماری شامل استادان منتخب آشنا با سواد پژوهشی، معلمان نخبه تربیت بدنی دارای تحصیلات دکتری و مدیران تربیت بدنی آموزش و پرورش بودند (۲۴ نفر). از روش نمونه گیری هدفمند به منظور انتخاب نمونه های پژوهش، استفاده شد. انجام نمونه گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت و در نهایت ۲۴ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. سپس ۱۵ نفر از جامعه آماری بخش قبلی، به منظور انجام تحلیل تأثیرات متقاطع اعلام آمادگی کردند. برای تجزیه و تحلیل داده ها، از روش های ترکیبی پنل خبرگان و تأثیرات متقاطع میک مک استفاده شد.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۰۵/۲۵	یافته ها: یافته ها نشان داد که به ترتیب، آموزش در خصوص موارد استفاده از سواد پژوهشی در امر تدریس تربیت بدنی، استفاده از روش های انگیزشی مناسب نظیر افزایش حقوق و مزایا، بهبود سطح رتبه بندی، ارائه لوح و تقدیرنامه، برپایی کارگاه های آموزشی به منظور توسعه سواد پژوهشی و تدوین برنامه کوتاه مدت، بلندمدت و راهبردی به منظور توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی، از مهم ترین پیشران های توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش است.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۲۵	نتیجه گیری: بنابراین می توان نتیجه گرفت که معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش با استفاده از سواد پژوهشی، مدیریت بهتری بر فرایند یاددهی یادگیری داشته باشند.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۱۰/۰۱	
کلیدواژه ها: آموزش، انگیزش، تدریس تربیت بدنی.	

استناد: بیات، نرگس؛ قاسمی، حمید؛ و راسخ، نازنین (۱۴۰۲). آینده پژوهی توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش. نشریه مدیریت ورزشی، ۱۵(۴)، ۱۴۳-۱۲۷.

DOI: <http://doi.org/10.22059/JSM.2022.344941.1286>

این نشریه علمی رایگان است و حق مالکیت فکری خود را بر اساس لایسنس کرییتیو کامنز (CC BY-NC 4.0) به نویسندگان

واگذار کرده است. | آدرس نشریه: <https://jrm.ut.ac.ir/> | ایمیل: jrm@ut.ac.ir

© نویسندگان.

ناشر: انشارات دانشگاه تهران.

مقدمه

هم‌اکنون انقلاب اطلاعات و ارتباطات مرزهای ملی را درنور دیده و تحولات شگرفی را در عرصه جهانی شدن خلق کرده است. از این رو حجم بالای اطلاعات و دانش‌های نوین به‌راحتی از طریق مطالعات و پژوهش‌های مختلف در دسترس همگان قرار می‌گیرد و دیگر جای هیچ‌گونه تردیدی در شکل‌گیری دهکده جهانی وجود ندارد. امروزه مسائل پژوهشی تمامی جهات و ابعاد انسانی را متأثر ساخته و امواج این وسایل به همه روزنه‌ها و حریم امن رسوخ کرده و سبب شده است که انسان فعال، متفکر به تماشای منافع و راکد تبدیل شود (معماری و همکاران ۲۰۲۰). مادامی که شکاف میان اقلیت‌هایی که ارتباط را کنترل می‌کنند و عامه مردم که در معرض تأثیر آن قرار دارند رو به افزایش است، نیاز به مبادله دانش و بالا بردن سطح آگاهی در خصوص استفاده از پیام‌ها به‌صورت نیازی مبرم جلوه‌گر می‌شود (اوکار و کوچ اوغلو، ۲۰۱۹)؛ زیرا اغلب شاهدیم که مواجهه با پیام‌های سنجیده و هدفمند صورت نمی‌گیرد، بلکه بیشتر به‌صورت عادت است و تنها تعداد معدودی از افراد آنچه را که در مطالعات می‌بینند، می‌خوانند یا می‌شنوند، کنترل می‌کنند. در نتیجه افراد می‌توانند از حالت مخاطب منفعل، بیننده صرف و تحت کنترل خارج شوند و فعالانه با پیام‌ها برخورد کنند و به صورت مخاطب انتخاب‌گر و گزینشگر درآیند (هاگستروم و اسمید، ۲۰۲۰). در اینجاست که سواد پژوهشی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین پدیده‌های عصر کنونی ظهور می‌کند تا به مخاطب کمک کند سطح مطالعات و دانش خود را بالا ببرد و سعی کند از سر عادات و صرفاً برای سرگرمی و تفریح از ارتباطات استفاده نکند، بلکه با بینش و آگاهی لازم به تولید و تفسیر پیام‌های پژوهشی بپردازد (امرائی، ۲۰۲۰).

سواد پژوهشی پیش‌نیاز تولید دانش است و تصمیمات پژوهش‌محور با توسعه ملی رابطه‌ای تنگاتنگ دارند؛ به‌گونه‌ای که کشورهای توسعه‌یافته شعار «تا تحقیق نکرده‌ایم، تصمیمی نگیریم» را سرلوحه فعالیت‌های خود قرار داده و در جهت تحقق آن رقمی معادل ۷ درصد از درآمد ناخالص ملی خود را به تحقیقات اختصاص داده‌اند. به همین دلیل این دولت‌ها و نظام‌های آموزشی تأکید زیادی بر گسترش سواد پژوهشی و ادغام آن در برنامه‌های آموزشی دارند. در بسیاری از کشورها نیز شورای عالی و کمیته برنامه‌ریزی برای توسعه پژوهش و فراگیر ساختن آن در فرایند برنامه‌ریزی تأسیس شده است (قشمی و نصیری، ۲۰۲۰). پژوهش در آموزش و پرورش همواره به‌عنوان یکی از پیچیده‌ترین و دشوارترین عرصه‌های فعالیت بشری، در تولید دانایی نقش مؤثری داشته و دارد. همچنین در عرصه تدریس و برای پویایی و تعمیق فرآیند یاددهی یادگیری حضوری برجسته دارد. معلمان نیز به‌عنوان کارگزاران اصلی نظام آموزشی در ارتباط نزدیک با پژوهش هستند و با برخورداری از سواد پژوهشی قادر خواهند بود تا تصمیمات مناسب‌تری در عرصه کلاس درس اتخاذ کنند و با تسلط بر امور، مدیریت بهتری بر فرایند یاددهی یادگیری داشته باشند. در واقع منظور از سواد پژوهشی عبارت است از: پیدا کردن مسئله و نیاز پژوهشی، شناخت روش‌های کمی و کیفی پژوهشی، توانایی کشف داده‌ها و اطلاعات از منابع چاپی و آنلاین، توانایی ارتباط با سایر پژوهشگران، استفاده از ابزارهای نرم‌افزاری برای مدیریت پژوهش و نحوه انتشار اطلاعات مستخرج از پژوهش (معرفت و همکاران، ۲۰۱۷).

از طرفی سواد کلید ورود افراد به دنیاست و سبب شناخت بهتر از زندگی و جامعه می‌شود. طی سال‌های اخیر تغییرات زیادی در مورد سواد ایجاد شده و امروزه به اهمیت سواد بیش از قبل پرداخته می‌شود. پائولو فریریر (۲۰۱۳) از برجسته‌ترین پژوهشگران در زمینه سوادآموزی و تغییرات آن در طول زمان، بر این باور است که سواد به معنای توانایی خواندن یک کلمه نیست، بلکه به معنای توانایی درک دنیاست (شی و همکاران، ۲۰۱۹). سوادآموزی حق هر انسان است و درهای زیادی را به سمت دانش و درک زندگی به روی انسان باز می‌کند و همه انسان‌ها باید از این حق برخوردار شوند. افراد باسواد نسبت به حقوق انسانی خود آگاه‌ترند و فرصت مطالعه و یادگیری دارند و زمینه را برای توسعه کشور فراهم می‌کنند (بریویک، ۲۰۱۹). در مورد تغییر تعریف سواد می‌توان گفت در سال‌های گذشته سواد، توانایی خواندن و نوشتن بود، ولی امروزه به سواد در دنیای مطالعات و پژوهش‌ها هم اشاره می‌شود، به این معنا که افراد باید آگاهی‌های لازم برای کار در فضاهای مختلف را داشته باشند. با توجه به توسعه استفاده از فضای کاری در دنیا، بی‌سوادی در فضای کاری تأثیر بسیار مخربی روی انسان‌ها دارد و به همین دلیل توصیه می‌شود این آگاهی از سوی افراد حاصل شود. تحقیقات نشان داده است در

دنیای مدرن، ما سواد سیاسی، سواد مالی، سواد فنی، سواد فناوری، سواد پژوهشی و سواد ارتباطی داریم و تمام این سوادها برای اینکه زندگی موفق در جوامع شهری امروز دنیا داشته باشیم، بسیار ضروری است (قشمی و نصیری، ۲۰۲۰).

از جمله ویژگی‌هایی که ماهیت حرفه معلمی را نمایان می‌کند، موقعیت پیچیده آن برای عمل است که در نتیجه مواجهه دائمی معلمان با بروز پدیده‌هایی پیچیده و به نسبت نوظهور در کلاس درس به وجود می‌آید؛ این موقعیت، تصمیم‌گیری در این عرصه را بسیار ظریف و دشوار ساخته است (مرادی و رگدی تختی، ۲۰۲۰). به این ترتیب، معلمان برای تصمیم‌گیری مؤثر در کلاس درس، به دانشی بایسته نیازمندند؛ آنها بخشی از این دانش را می‌توانند از دستاوردهای پژوهشی پژوهشگران خارج از کلاس درس و مدرسه به‌عنوان بنیادها و اصول مشترک تدریس دریافت کنند، در اختیار گیرند؛ اما پژوهش‌های دیگران نمی‌توانند پاسخگوی نیازهای معلمان در همه ابعاد و زمینه‌ها باشند. نیاز معلم به دانش مدیریت پدیده‌های روزانه در کلاس، باید از نزدیک‌ترین موقعیت به پدیده، یعنی توسط خود معلم تولید و به کار گرفته شود. برای تدریس خوب، فرمولی تجویزی وجود ندارد. معلمان برای تدریس خود، روزانه ده‌ها تصمیم می‌گیرند که بسیاری از آنها تصمیم‌هایی به‌طور کامل جدید به‌شمار می‌آیند؛ از این‌رو آنها نمی‌توانند فرایند تصمیم‌گیری در کلاس درس را به دریافت دانش از پژوهشگران بیرونی متوقف کنند و باید به‌عنوان کارگزارانی فکور، خود در مسیر پژوهشگری و تولید دانش بومی مورد نیاز در کلاس درس حرکت کنند (امرائی، ۲۰۲۰).

آینده‌پژوهی هنر شکل دادن به آینده است. آینده‌پژوهی از آن حیث که یک علم کاربردی است، تکنیک‌ها و فنون مختلف را شامل می‌شود. دیدبانی، روندیابی، خیال‌نگاری آگاهانه، مدل‌سازی، سناریوسازی، تحلیل تاریخی، تکنیک دلفی و پیش‌بینی را می‌توان بعضی از فنون معروف آینده‌پژوهی خواند که هریک از این روش‌ها بسته به هدف و با توجه به برهه زمانی خاص به کار برده می‌شوند (هربود و همکاران، ۲۰۲۰). تحولات سریع اقتصادی، اجتماعی و فناوری از یک سو و ناهمواری‌های فضای رقابت میان نظام‌های سیاسی، قدرت‌های بزرگ و شرکت‌های بین‌المللی از طرف دیگر، پژوهش در مورد آینده را به مبارزه برای بقا تبدیل کرده است (درمان، ۲۰۱۹). باید توجه داشت که آینده‌پژوهی به پیش‌بینی قطعی آینده نمی‌پردازد، بلکه عوامل شکل‌دهنده آن شناسایی، مطالعه و مورد بحث قرار می‌گیرد. سپس چالش‌ها و موضوعات پیش رو شناسایی می‌شوند تا بتوان با ارائه راهکارهای مناسب برای برخورد با آنها برنامه‌ریزی کرد و از بروز چالش‌ها و تحقق آینده نامطلوب جلوگیری کرد (چرسلوئیچ تومینو و همکاران، ۲۰۲۰). این نوع مطالعه تکنیک‌ها و فنون مختلفی را در برمی‌گیرد که هریک از آنها بسته به هدف و با توجه به برهه زمانی خاص (کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت) به کار برده می‌شود. بدیهی است که محصول آینده‌پژوهی، تفاسیر و ایده‌های گوناگون در مورد جهان آینده است. این محصول را می‌توان به سه دسته تقسیم کرد (عزیزمرادی، ۲۰۲۰).

بخشعلی‌پور و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی به این نتایج دست یافتند که فناوری‌های پژوهش و ارتباطات در توانمند ساختن معلمان ورزش نقش مهمی می‌تواند ایفا کنند و استفاده از کلاس‌های آموزشی و پژوهشی توانمندسازی برای حیات مراکز آموزشی امری بدیهی به نظر می‌رسد. پرس و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان «آیا سواد پژوهشی برای افزایش تنوع در میان شرکت‌کنندگان در مطالعات تحقیقاتی لازم است؟» به این نتایج دست یافتند که پژوهش به‌عنوان مهم‌ترین روش آموزش، در عرصه تدریس و برای پویایی و تعمیق فرایند یاددهی - یادگیری، حضوری برجسته دارد. شرکت‌کنندگان با تکیه بر فرایند پژوهش فرصت لازم را برای نیل به یادگیری بامعنا تر و مادام‌العمر به دست می‌آورند؛ بنابراین، پژوهش به‌عنوان روش آموزش مناسب نیز نقشی درخور در کارکردهای اساسی درون کلاس‌های درس ایفا می‌کند (پرس، ۲۰۲۱). مارتینسن و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی به این نتایج دست یافتند که با توجه به ماهیت سواد پژوهشی و ارتباط آن با آینده‌نگری، این فرضیه مطرح می‌شود که با همه شایستگی‌هایش، سواد پژوهشی ممکن است هنگام توسعه در سازمان‌ها با موانع متعددی مانند فرهنگ سازمانی، کمبود تجربه، مدل‌های ذهنی، قابلیت اندازه‌گیری مواجه شود.

بنابراین پژوهش و سواد پژوهشی در آموزش و پرورش همواره به‌عنوان یکی از پیچیده‌ترین و دشوارترین عرصه‌های فعالیت بشری، در تولید دانایی نقش مؤثری داشته و دارد. همچنین در عرصه تدریس و برای پویایی و تعمیق فرایند یاددهی یادگیری حضوری برجسته

دارد. معلمان نیز به‌عنوان کارگزاران اصلی نظام آموزشی در ارتباط نزدیک با پژوهش هستند و با برخورداری از سواد پژوهشی قادر خواهند بود تا تصمیمات مناسب‌تری در عرصه کلاس درس اتخاذ کنند و با تسلط بر امور، مدیریت بهتری بر فرایند یاددهی داشته باشند، بنابراین با توجه به موارد گفته‌شده و تأییری که نتایج تحقیق می‌تواند در اختیار بهره‌وران بگذارد، به شناسایی توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش پرداخته خواهد شد. همچنین به شناسایی مؤلفه‌های اثرگذار در توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش پرداخته خواهد شد.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر نوع تحقیق کاربردی و از نظر ماهیت بر اساس روش‌های جدید علم آینده‌پژوهی، از نوع پژوهش‌های تحلیلی و اکتشافی است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات با به‌کارگیری پویای محیطی و تحلیل تأثیرات متقابل / ساختاری ارزیابی شد و از نرم‌افزار تخصصی آینده‌پژوهی «میک‌مک» استفاده شده است.

پویای محیطی

روش‌های گردآوری داده‌ها در این پژوهش شامل مرور منابع و اسناد و پویای محیطی (مصاحبه، پل خبرگی و پیمایش دلفی) بود. هدف از مرور منابع و پویای محیطی، شناسایی سیستم مورد بررسی یعنی توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش و مؤلفه‌های اثرگذار بر آن بوده است. در تحقیق حاضر این بررسی، از طریق مراجعه به کتاب‌ها، مقاله‌ها، گزارش‌ها، مصاحبه‌ها و اخبار موجود در پایگاه‌های عمومی و تخصصی جهان انجام شد. پس از جست‌وجوی کلیدواژه‌های اصلی و بررسی و پالایش مجموعه‌ای از منابع و اسناد ذی‌ربط، تعداد زیادی از روندها، اقدامات، سیاست‌ها و برنامه‌های اثرگذار بر وضعیت فعلی سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش و آینده‌های محتمل آن شناسایی شد. جامعه آماری شامل استادان منتخب آشنا با سواد پژوهشی (استادان مدیریت ورزشی و مدیریت آموزشی که در زمینه سواد پژوهشی معلمان، پژوهش‌هایی انجام داده بودند)، معلمان نخبه تربیت بدنی دارای تحصیلات دکتری و مدیران تربیت بدنی آموزش و پرورش (داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری) بود. به‌منظور شناسایی این افراد، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. این نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت و در نهایت ۲۴ نفر به‌عنوان نمونه مشخص شدند.

در ادامه، پیشران‌های کلیدی بر اساس درجه اهمیت و عدم قطعیت در قالب طیف لیکرتی ۱۰ نمره‌ای (۱ به معنای خیلی کم و ۱۰ به معنای خیلی زیاد) شناسایی شدند. این مرحله توسط ۱۵ نفر از گروه قبلی انجام گرفت.

پس از بازخورد نتایج دور اول، از ۱۵ نفر قبلی، خواسته شد تا روابط ساختاری (تأثیرگذاری و تأثیرپذیری میان متغیرها را از طریق تکمیل ماتریس تأثیرات متقاطع) تبیین کنند. یافته‌های حاصل از این بخش، داده‌های ورودی نرم‌افزارهای کمی مورد استفاده، نرم‌افزار میک-مک بود. بر اساس خروجی نرم‌افزار میک-مک روابط میان مؤلفه‌های کلیدی از حیث تأثیرگذاری و تأثیرپذیری تحلیل شد.

شناسایی پیشران‌ها

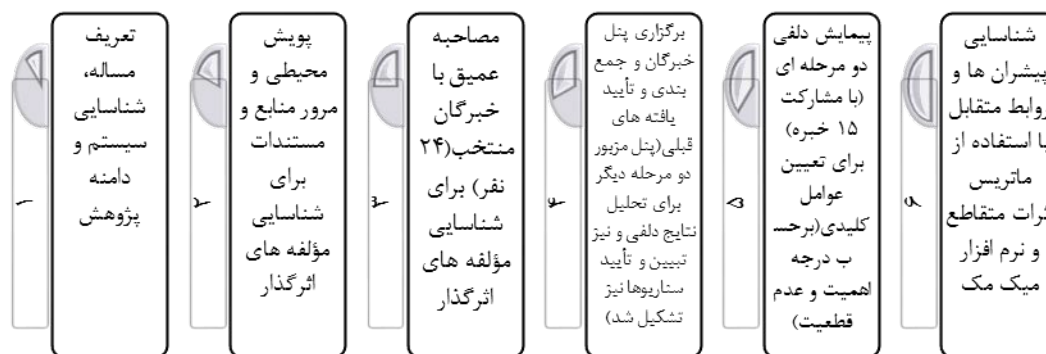
به‌منظور شناسایی پیشران‌ها، از روش کیفی و با انجام مصاحبه با خبرگان استفاده شد. در ادامه، پس از ثبت تمامی مطالب گفته‌شده، با استفاده از کدگذاری باز، کدهای اولیه و مهم شناسایی شدند. به‌منظور بررسی روایی از قابلیت باورپذیری (اعتبار)، انتقال‌پذیری و تأیید پذیری استفاده شد (جدول ۱).

¹ Mikomak

جدول ۱. روایی و پایایی بخش کیفی

نتیجه	روش	
تأیید	تأیید فرایند پژوهش توسط هفت متخصص	قابلیت باورپذیری (اعتبار)
تأیید	استفاده از دو کدگذار جهت کدگذاری چند نمونه مصاحبه	انتقال پذیری
تأیید	نظرات سه متخصص که در پژوهش مشارکت نداشتند	تأیید پذیری
تأیید	ثبت و ضبط تمامی مصاحبه‌ها	مطالعه حسابرسی فرایند
تأیید	در اختیار قرار دادن اطلاعات به استادان راهنما و مشاور	
تعداد کل کدها: ۷۵		
تعداد کل توافقات: ۳۳		
تعداد کل عدم توافقات: ۹		
پایایی بین دو کدگذار: ۸۸ درصد	تحلیل سه مصاحبه توسط محقق و همکار و مشخص کردن کدهای مشابه و غیرمشابه	پایایی
بیشتر از ۶۰ درصد و تأیید پایایی		

در شکل ۱ خلاصه‌ای از فرایند اجرایی پژوهش مشاهده می‌شود.

شکل ۱. چارچوب و گام‌های روش پژوهش (منبع نگارندگان)

یافته‌های پژوهش

جدول ۲. توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی	گروه‌ها	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۱۶	۶۶/۷
	زن	۸	۳۳/۳
سابقه شغلی	کمتر از ۱۰ سال	۲	۸/۳
	۱۱ تا ۲۵ سال	۱۴	۵۸/۴
	بیش از ۲۵ سال	۸	۳۳/۳
سن	کمتر از ۳۵ سال	۳	۱۲/۵
	۳۵ تا ۶۰ سال	۱۷	۷۰/۸
	بالای ۶۰ سال	۴	۱۶/۷
گروه‌های نمونه	استادان	۱۱	۴۵/۸
	معلمان	۸	۳۳/۳
	مدیران	۵	۲۰/۹

منبع: نتایج مطالعه

نتایج توصیفی پژوهش نشان داد که بیشتر نمونه‌ها مرد (۶۶/۷ درصد) بودند؛ بیشترین سابقه شغلی مربوط به ۱۱ تا ۲۵ سال بود (۵۸/۴ درصد)؛ بیشترین گروه سنی مربوط به ۳۵ تا ۶۰ سال (۷۰/۸ درصد) و بیشتر گروه‌های نمونه مربوط به استادان (۴۵/۸ درصد) بود. پس از همگن‌سازی یافته‌های حاصل از مرور منابع و مستندات و نیز مصاحبه‌ها توسط پژوهشگران، ۲۵ مؤلفه اثرگذار بر توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت‌بدنی وزارت آموزش و پرورش، احصا شد. تیم پژوهش پس از شناسایی و استخراج این مؤلفه‌ها تلاش کرد تا با نگاهی پویایی‌شناختی (نگاه کل‌نگر و سیستمی)، جایگاه و ارتباطات این مؤلفه‌ها با یکدیگر را تا حد امکان ترسیم کند؛ بنابراین از طریق برگزاری نخستین پنل خبرگی، اقدام به پالایش این مؤلفه‌ها (ترکیب برخی مؤلفه‌ها با همدیگر و حذف برخی دیگر که تأثیرگذاری زیادی نداشتند) کرد. بر این اساس، از بین ۲۵ مؤلفه اولیه ۱۴ مؤلفه، به‌عنوان مؤلفه کلیدی که سناریوهای آینده توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت‌بدنی وزارت آموزش و پرورش را رقم خواهند زد، شناسایی شدند (جدول ۳).

جدول ۳. پیشران‌های اصلی توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت‌بدنی وزارت آموزش و پرورش

فراوانی	پیشران‌های فرعی	پیشران‌های اصلی
۴	ایجاد انگیزه معلمان در رشد و توسعه	
۵	ایجاد انگیزه معلمان در استفاده از یافته‌های جدید در آموزش	
۶	ایجاد انگیزه یادگیری در معلمان	انگیزشی
۵	حضور فعال در دوره‌های آموزشی و نه صرفاً گرفتن مدرک	
۴	استفاده از روش‌های انگیزشی مناسب نظیر افزایش حقوق و مزایا، بهبود سطح رتبه‌بندی، ارائه لوح و تقدیرنامه	
۴	ایجاد انگیزه معلمان در استفاده از فناوری	
۵	بهبود سطح آموزش معلم در آموزش و پرورش	
۶	برپایی کارگاه‌های آموزشی به‌منظور توسعه سواد پژوهشی	آموزشی
۸	آموزش در خصوص موارد استفاده از سواد پژوهشی در امر تدریس تربیت‌بدنی	
۷	افزایش میزان حضور در کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی	
۵	افزایش حضور در دوره‌های آموزشی نرم‌افزارهای پژوهشی	
۶	تدوین برنامه کوتاه‌مدت، بلندمدت و راهبردی به‌منظور توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت‌بدنی	برنامه‌ریزی
۵	استفاده از نظرهای معلمان تربیت‌بدنی در تصمیم‌گیری‌ها و تدوین برنامه‌ها	
۵	مشخص کردن مسیر دستیابی به برنامه‌های تدوین‌شده با تعیین وظایف شغلی	

در بخش بعدی، از ۱۴ پیشران اصلی پنل به‌منظور بررسی دور نخست پیمایش دلفی و تدوین پرسشنامه سنجش درجه اهمیت و درجه عدم قطعیت استفاده شد. اهمیت و عدم قطعیت مؤلفه‌های کلیدی در جدول ۴ آمده است.

پویای محیطی و شناسایی عوامل کلیدی

۱۴ پیشران اصلی خروجی پنل، موضوع دور نخست پیمایش دلفی و تدوین پرسشنامه سنجش درجه اهمیت و درجه عدم قطعیت قرار گرفت. اهمیت و عدم قطعیت مؤلفه‌های کلیدی در جدول ۴ آمده است.

جدول ۴. اهمیت و عدم قطعیت مؤلفه‌های کلیدی توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش

پیشران‌ها	اهمیت/عدم قطعیت	درجه اهمیت/درجه عدم قطعیت	مجموع امتیاز (نمره اهمیت + عدم قطعیت)
۱. ایجاد انگیزه معلمان در رشد و توسعه	اهمیت عدم قطعیت	۸ ۶	۱۴
۲. ایجاد انگیزه معلمان در استفاده از یافته‌های جدید در آموزش	اهمیت عدم قطعیت	۸ ۶	۱۴
۳. ایجاد انگیزه یادگیری در معلمان	اهمیت عدم قطعیت	۸ ۶	۱۴
۴. حضور فعال در دوره‌های آموزشی و نه صرفاً گرفتن مدرک	اهمیت عدم قطعیت	۷ ۶	۱۳
۵. استفاده از روش‌های انگیزشی مناسب نظیر افزایش حقوق و مزایا، بهبود سطح رتبه‌بندی، ارائه لوح و تقدیرنامه	اهمیت عدم قطعیت	۸ ۸	۱۶
۶. ایجاد انگیزه معلمان در استفاده از فناوری	اهمیت عدم قطعیت	۸ ۶	۱۴
۷. بهبود سطح آموزش معلم در آموزش و پرورش	اهمیت عدم قطعیت	۸ ۶	۱۴
۸. برپایی کارگاه‌های آموزشی به منظور توسعه سواد پژوهشی	اهمیت عدم قطعیت	۹ ۶	۱۵
۹. آموزش در خصوص موارد استفاده از سواد پژوهشی در امر تدریس تربیت بدنی	اهمیت عدم قطعیت	۸ ۷	۱۵
۱۰. افزایش میزان حضور در کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی	اهمیت عدم قطعیت	۷ ۶	۱۳
۱۱. افزایش حضور در دوره‌های نرم‌افزارهای پژوهشی	اهمیت عدم قطعیت	۷ ۶	۱۳
۱۲. تدوین برنامه کوتاه مدت، بلندمدت و راهبردی به منظور توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی	اهمیت عدم قطعیت	۹ ۶	۱۵
۱۳. استفاده از نظرهای معلمان تربیت بدنی در تصمیم‌گیری‌ها و تدوین برنامه‌ها	اهمیت عدم قطعیت	۸ ۶	۱۴
۱۴. مشخص کردن مسیر دستیابی به برنامه‌های تدوین شده با تعیین وظایف شغلی	اهمیت عدم قطعیت	۸ ۶	۱۴

تعیین پیشران‌های اصلی

در گام بعد و پس از شناسایی عوامل کلیدی توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش، از بین ۱۴ مؤلفه کلیدی بر اساس رأی و نظر خبره‌ها، مؤلفه‌هایی که بیشترین اثرگذاری و بیشترین عدم قطعیت را دارند، انتخاب و عدد مجموع حسابی این دو شاخص، به عنوان معیار انتخاب پیشران تعریف شد. بر این اساس با اجماع هیأت رئیسه خبرگان، تمامی مؤلفه‌هایی که مجموع امتیاز اهمیت و عدم قطعیت آنها، بیشتر از ۱۵ (از مجموع کلی ۲۰ امتیاز) شده بود، به عنوان پیشران برگزیده شدند. برای مثال استفاده از روش‌های انگیزشی مناسب نظیر افزایش حقوق و مزایا، بهبود سطح رتبه‌بندی، ارائه لوح و تقدیرنامه، از جمله پیشران‌های با اهمیت بالا، از سوی دیگر، دارای عدم قطعیت بالایی نیز است، یعنی از ابهام، عدم قطعیت و عدم اطمینان بالایی نیز برخوردار است.

بر این اساس، پیشران‌های توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت‌بدنی وزارت آموزش و پرورش عبارت‌اند از: استفاده از روش‌های انگیزشی مناسب نظیر افزایش حقوق و مزایا، بهبود سطح رتبه‌بندی، ارائه لوح و تقدیرنامه، برپایی کارگاه‌های آموزشی به‌منظور توسعه سواد پژوهشی، آموزش در خصوص موارد استفاده از سواد پژوهشی در امر تدریس تربیت بدنی و تدوین برنامه کوتاه‌مدت، بلندمدت و راهبردی به‌منظور توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی. البته بر اساس یافته‌های این پرسشنامه، مؤلفه‌های دیگری با اهمیت یا عدم قطعیت قابل توجه وجود دارند که در پژوهش حاضر در شمار پیشران‌ها لحاظ نشدند، اما اثرگذاری برجسته‌ای در سیستم مورد بررسی دارند.

تحلیل اثرگذاری/اثرپذیری (نرم‌افزار میک‌مک)

پس از استخراج پیشران‌های حاصل از نتایج پرسشنامه‌های سنجش اهمیت و عدم قطعیت عوامل کلیدی، در گام دوم از فرایند دلفی، از طریق پرسشنامه ماتریس تحلیل تأثیرات متقاطع، اثرگذاری و اثرپذیری هر کدام از این عوامل بر یکدیگر بررسی شد. در روش تحلیل ساختاری، تأثیر هر روند (مؤلفه) بر روند (مؤلفه) های دیگر درجه‌بندی می‌شود. برای این منظور، از ماتریسی به ابعاد ۱۴×۱۴ شامل ۱۴ مؤلفه کلیدی شناسایی شده، استفاده شد تا وضعیت هر یک از آنها (از حیث تأثیرگذاری، تأثیرپذیری و روابط متقابل) در سیستم مشخص شود (جدول ۲).

در ادامه، تحلیل داده‌های اولیه ماتریس و تأثیرات متقاطع در نرم‌افزار آورده شده است.

جدول ۵. تحلیل اولیه داده‌های ماتریس و تأثیرات متقاطع در نرم‌افزار

شاخص	ابعاد	تعداد	تعداد صفر	تعداد ۱	تعداد ۲	تعداد ۳	تعداد P	جمع	درجه
ماتریس	تکرار								پرشدهگی
مقدار	۱۴×۱۴	۲	۴۸	۳۷	۷۸	۳۳	۰	۱۴۸	۷۵/۵

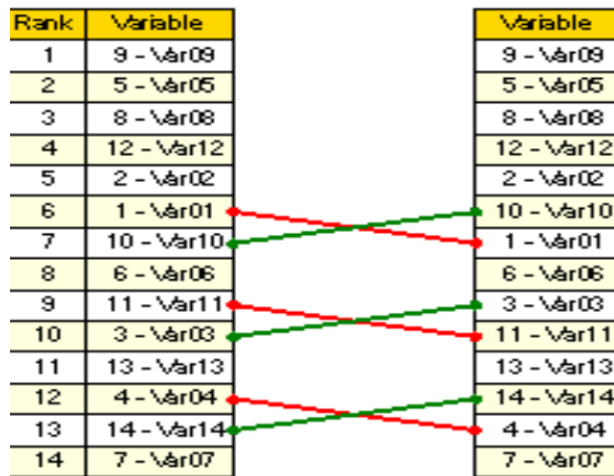
درجه پرشدگی ماتریس ۷۵/۵ درصد است که نشان می‌دهد عوامل انتخاب‌شده تأثیر نسبتاً زیاد و پراکنده‌ای بر یکدیگر داشته و در واقع سیستم از وضعیت ناپایداری برخوردار بوده است. در ادامه در جدول ۶ درجه مطلوبیت و بهینه‌شدگی ماتریس تأثیرات متقابل آورده شده است.

جدول ۶. درجه مطلوبیت و بهینه‌شدگی ماتریس تأثیرات متقابل

چرخش	تأثیرگذاری (درصد)	تأثیرپذیری (درصد)
۱	۹۸	۹۸
۲	۱۰۰	۱۰۰

ماتریس بر اساس شاخص‌های آماری با دو بار چرخش داده‌ای از مطلوبیت و بهینه‌شدگی ۱۰۰ درصد برخوردار بوده که حاکی از روایی بالای پرسشنامه و پاسخ‌های آن است.

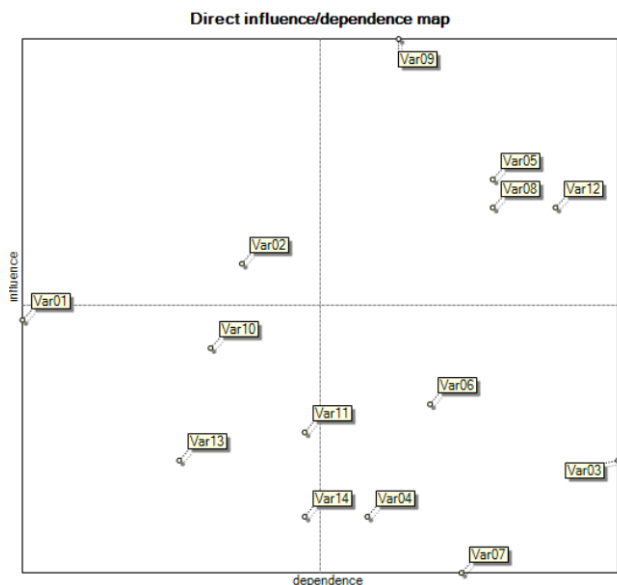
Classify variables according to their in

© IPSOR-EPITA-MCMAC

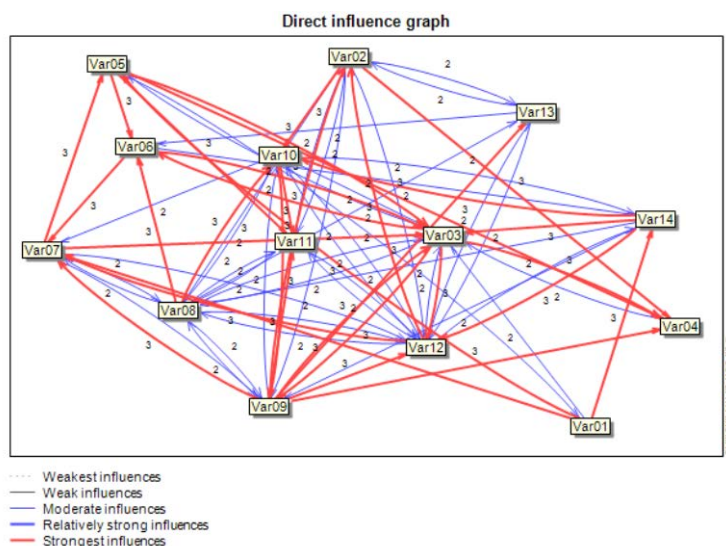
شکل ۲. درجه بندی عوامل کلیدی برحسب تأثیرپذیری مستقیم و غیرمستقیم

همان گونه که در نقشه تأثیرات مستقیم متغیرها مشاهده می شود، چهار پیشران شناسایی شده در بخش قبل، بر اساس خروجی نرم افزار نیز، در مجموع دارای بالاترین درجه تأثیرگذاری و تأثیرپذیری شناخته شده اند و به عنوان متغیرهای دوجبهی ریسک، در قسمت بالا و سمت راست نقشه تأثیرات قرار گرفته اند. همچنین روابط میان متغیرها (مبتنی بر تحلیل آرای خبرگی و پرسشنامه ماتریس تحلیل آثار متقاطع در نرم افزار میک مک) در نقشه تأثیرگذاری/تأثیرپذیری مستقیم میان مؤلفه های کلیدی به شرح شکل ۳ به نمایش درآمده است.

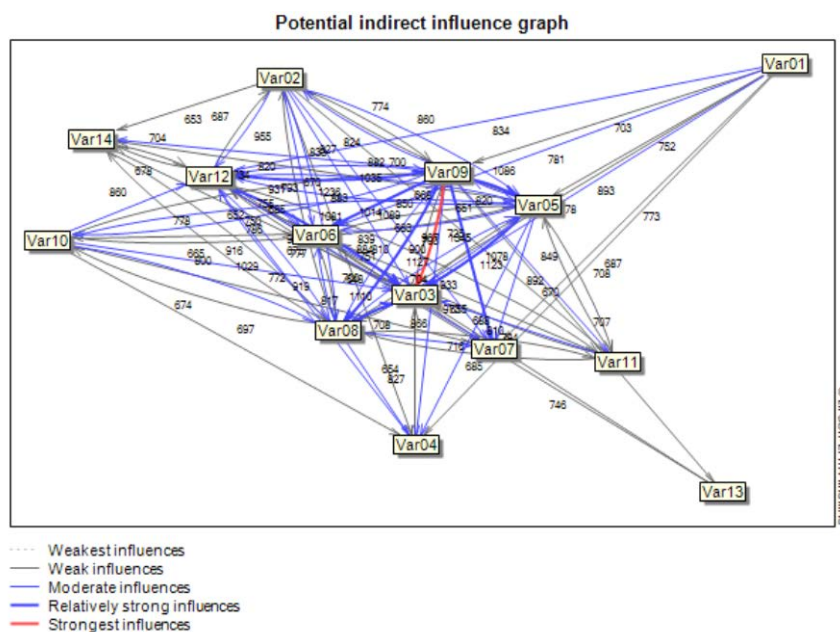

شکل ۳. نقشه تأثیرات مستقیم (و غیرمستقیم) مؤلفه های کلیدی چهارده گانه

بر این اساس، نرم‌افزار میک‌مک (برای تحلیل روابط ساختاری میان مؤلفه‌های کلیدی) پیاده‌سازی شد و متغیرها و شاخص‌های استخراج‌شده با بهره‌گیری از روش تحلیل تأثیرات متقابل در محیط میک‌مک بررسی و تحلیل شد. همان‌گونه که در نقشه تأثیرات مستقیم متغیرها (شکل ۳) مشاهده می‌شود، چهار پیشران شناسایی شده در بخش قبل، بر اساس خروجی نرم‌افزار نیز، در مجموع دارای بالاترین درجه تأثیرگذاری و تأثیرپذیری شناخته شده‌اند و به‌عنوان متغیرهای دوجبهی ریسک، در قسمت بالا و سمت راست نقشه (منطقه پیوندی) تأثیرات قرار گرفته‌اند. بدین صورت که این چهار پیشران، بیشتر از سایر پیشران‌ها از سایر موارد تأثیر می‌گرفتند و هم تأثیر می‌گذاشتند. از سوی دیگر، یک پیشران (ایجاد انگیزه معلمان در استفاده از یافته‌های جدید در آموزش) در منطقه مستقل قرار دارند (نفوذ زیاد، وابستگی کم). چهار پیشران (ایجاد انگیزه یادگیری در معلمان، حضور فعال در دوره‌های آموزشی و نه صرفاً گرفتن مدرک، ایجاد انگیزه معلمان در استفاده از فناوری و بهبود سطح آموزش معلم در آموزش و پرورش) در منطقه وابسته قرار داد (نفوذ کم، وابستگی زیاد) و در نهایت پنج پیشران (ایجاد انگیزه معلمان در رشد و توسعه، افزایش میزان حضور در کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی، افزایش حضور در دوره‌های نرم‌افزارهای پژوهشی، استفاده از نظرهای معلمان تربیت بدنی در تصمیم‌گیری‌ها و تدوین برنامه‌ها و مشخص کردن مسیر دستیابی به برنامه‌های تدوین شده با تعیین وظایف شغلی) در منطقه خودمختار (وابستگی کم، نفوذ کم) قرار دارند. بنابراین در این مرحله، مناطق چهارگانه پیشران‌ها در ماتریس مشخص شد.

شکل ۴. نمودار شدت ارتباط در تأثیرگذاری مستقیم عوامل (در سطح ۵۰ درصد)

شکل ۵. نمودار شدت ارتباط در تأثیرگذاری غیرمستقیم عوامل (در سطح ۵۰ درصد)

شکل‌های ۴ و ۵ نشان می‌دهند که چهار پیشران شناسایی شده (استفاده از روش‌های انگیزشی مناسب نظیر افزایش حقوق و مزایا، بهبود سطح رتبه‌بندی، ارائه لوح و تقدیرنامه، برپایی کارگاه‌های آموزشی به منظور توسعه سواد پژوهشی، آموزش در خصوص موارد استفاده از سواد پژوهشی در امر تدریس تربیت بدنی و تدوین برنامه کوتاه‌مدت، بلندمدت و راهبردی به منظور توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی) نسبت به سایر پیشران‌ها از تأثیرگذاری مستقیم و غیرمستقیم بالاتری برخوردارند.

جدول ۸. اولویت‌بندی پیشران‌های کلیدی توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش

رتبه	پیشران	مقدار تأثیرگذاری
۱	آموزش در خصوص موارد استفاده از سواد پژوهشی در امر تدریس تربیت بدنی	۳۲
۲	استفاده از روش‌های انگیزشی مناسب نظیر افزایش حقوق و مزایا، بهبود سطح رتبه‌بندی، ارائه لوح و تقدیرنامه	۲۷
۳	برپایی کارگاه‌های آموزشی به منظور توسعه سواد پژوهشی	۲۶
۴	تدوین برنامه کوتاه‌مدت، بلندمدت و راهبردی به منظور توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی	۲۶
۵	ایجاد انگیزه معلمان در استفاده از یافته‌های جدید در آموزش	۲۴
۶	ایجاد انگیزه معلمان در رشد و توسعه	۲۲
۷	افزایش میزان حضور در کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی	۲۱
۸	ایجاد انگیزه معلمان در استفاده از فناوری	۱۹
۹	افزایش حضور در دوره‌های آموزشی نرم‌افزارهای پژوهشی	۱۸
۱۰	ایجاد انگیزه یادگیری در معلمان	۱۷
۱۱	استفاده از نظرهای معلمان تربیت بدنی در تصمیم‌گیری‌ها و تدوین برنامه‌ها	۱۷
۱۲	حضور فعال در دوره‌های آموزشی و نه صرفاً گرفتن مدرک	۱۵
۱۳	مشخص کردن مسیر دستیابی به برنامه‌های تدوین شده با تعیین وظایف شغلی	۱۵
۱۴	بهبود سطح آموزش معلم در آموزش و پرورش	۱۳

همان گونه که مشاهده می‌شود، چهار پیشران شناسایی شده در بخش‌های قبلی، در این قسمت نیز در صدر رتبه‌بندی قرار دادند. سایر پیشران‌ها نیز رتبه‌بندی شدند؛ بنابراین به ترتیب، آموزش در خصوص موارد استفاده از سواد پژوهشی در امر تدریس تربیت بدنی، استفاده از روش‌های انگیزشی مناسب نظیر افزایش حقوق و مزایا، بهبود سطح رتبه‌بندی، ارائه لوح و تقدیرنامه، برپایی کارگاه‌های آموزشی به‌منظور توسعه سواد پژوهشی و تدوین برنامه کوتاه‌مدت، بلندمدت و راهبردی به‌منظور توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی، از مهم‌ترین پیشران‌های توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش با استفاده از آینده‌پژوهی بود. نهادینه‌سازی سواد پژوهشی، موجب بهبود قدرت انتخاب و تصمیم‌گیری معلم در تدریس می‌شود. جمع‌بندی دیدگاه‌ها و نتایج پژوهشگران، نقش برجسته پژوهش در اثربخشی کارکردهای معلم را نمایان می‌سازد. در واقع، بینش علمی - به‌عنوان بنیاد حرفه معلمی - از رهگذر دانش‌های متعدد مورد نیاز آموزش و تدریس و با محوریت پژوهش شکل می‌گیرد.

یافته‌ها نشان داد که به ترتیب، آموزش در خصوص موارد استفاده از سواد پژوهشی در امر تدریس تربیت بدنی، استفاده از روش‌های انگیزشی مناسب نظیر افزایش حقوق و مزایا، بهبود سطح رتبه‌بندی، ارائه لوح و تقدیرنامه، برپایی کارگاه‌های آموزشی به‌منظور توسعه سواد پژوهشی و تدوین برنامه کوتاه‌مدت، بلندمدت و راهبردی به‌منظور توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی، از مهم‌ترین پیشران‌های توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش است. یکی از پیشران‌های توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش آموزش در امر تدریس تربیت بدنی است. این یافته با یافته‌های قشمی و همکاران (۲۰۲۱)، پرس و همکاران (۲۰۲۱) و مارتینسن و همکاران (۲۰۲۱) همراستا است (قشمی و نصیری، ۲۰۲۰؛ پرس، ۲۰۲۱؛ مارتینسن و همکاران، ۲۰۲۱). آموزش و پرورش نقش بسیار مهمی در گسترش رهبران علمی برای فردای جامعه دارد. این نهاد مهارت‌های لازم برای دستیابی به جامعه پیشرفته و متمدن را آموزش می‌دهد. با گسترش دانش با چالش‌هایی مواجه می‌شوید که به کمک آن می‌توان تغییرات شگرف و راهکارهایی برای دستیابی به اهداف سیاسی، اقتصادی، تجاری و ... ارائه دهید. دنیای امروز، به‌طور مداوم در حال تغییر و تحولات گوناگون است، در نتیجه برای تطبیق با این تغییرات، نیاز به کسب علوم جدید داریم. امروزه ما با تفاوت‌های فرهنگی، عقاید گوناگون و بسیاری اختلافات دیگر مواجهیم. برای تحمل این موضوع نیاز است که آن را درک کنیم و آموزش و یادگیری را توسعه بخشیم. همان‌طور که به آن اشاره شد، آموزش و پرورش تنها با آموزش نمی‌تواند در رسیدن جامعه به اهداف مدنظر مؤثر واقع شود، پس نیاز است که انگیزه لازم را در افراد ایجاد کنید. همچنین مؤسسات گوناگون، زیر نظر آموزش و پرورش قرار گرفته‌اند که این ارگان را در دستیابی به اهداف یاری می‌رسانند. مؤسساتی که به آنها اشاره شد، آموزش را فراتر از کتاب‌های درسی پیش می‌برند و توانایی انتخاب افراد برتر را برای مخاطب فراهم می‌آورند. این مؤسسات موظف‌اند به بهترین راهکارهای آموزشی راه یابند و در اجرای آن همکاری کنند. مؤسسات آموزشی، در حال حاضر بیشترین نقش را در ایجاد سیستم نوین آموزشی عهده‌دارند.

یکی دیگر از پیشران‌های توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش استفاده از روش‌های انگیزشی مناسب برای کارمندان است. این یافته یا یافته‌های معماری و همکاران (۲۰۲۱)، هربولد و همکاران (۲۰۲۰) و یوکار (۲۰۱۹) همراستا (اوکار و کوچ اوغلو، ۲۰۱۹؛ هربولد و همکاران، ۲۰۲۰؛ معماری و همکاران، ۲۰۲۰). بی‌تردید همه چالش‌ها و رفتارها بر اساس انگیزه‌ها و اهداف شکل می‌گیرد، انگیزه‌ها و اهداف به‌عنوان دو عامل مهم درونی و بیرونی هستند که انسان را به تلاش وادار می‌کنند، تعاریف مختلفی برای انگیزه ارائه شده است که بر اساس یکی از این تعاریف کاربردی، انگیزه به معنای آنچه انسان را به کاری وامی‌دارد و او را به جهت خاصی سوق می‌دهد است. انگیزش یعنی حالتی که در اثر دخالت یک انگیزه به شخص دست می‌دهد، با این اوصاف برخی انگیزش را درونی خوانده و آن را کشش درونی، جنبش یا قصدی می‌دانند که سبب می‌شود شخص به روش معین عمل کند. با این تعریف مشخص

می‌شود که انگیزه از درون فرد می‌جوشد نه از بیرون. افراد در سازمان آموزش و پرورش از نظر پویایی انگیزشی با یکدیگر متفاوت‌اند. برای مثال، سطح انگیزشی یک کارمند شرکتی و کارمند موقت با یک کارمند رسمی تفاوت دارد. توجه به مسائل مطرح شده جای هیچ‌گونه تردیدی باقی نمی‌گذارد که کارکنان سازمان آموزش و پرورش از نظر سطح، زمینه‌ها و عوامل بروز انگیزش با یکدیگر متفاوت‌اند، بنابراین آموزش و پرورش برای ایجاد و افزایش انگیزش کارکنان خود به برنامه و ابزارهای متعدد و متفاوتی نیاز دارند. مفهوم انگیزش و سیر تاریخی تحقیقات صورت گرفته در این مقوله گواه بر اهمیت و نقش کلیدی آن در تعالی سازمان آموزش و پرورش و رضایت کارکنان، توانمندسازی آموزش و پرورش داشته، از این رو یکی از وظایف اولیه مدیران آموزش و پرورش ایجاد انگیزه در کارکنان است، به نحوی که عملکرد آنان به بالاترین سطح ممکن برسد.

یکی دیگر از پیشران‌های توسعه سواد پژوهشی معلمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش برپایی کارگاه‌های آموزشی به‌منظور توسعه سواد پژوهشی است. این یافته با یافته‌های امرایی (۲۰۲۱)، بخشعلی‌پور و همکاران (۲۰۲۰)، ماجدی و همکاران (۲۰۱۸) و مارتینسن و همکاران (۲۰۲۱) همراستا است (مجیدی و همکاران، ۲۰۱۷؛ بخشعلی‌پور و همکاران، ۲۰۲۰؛ امرایی، ۲۰۲۰؛ مارتینسن و همکاران، ۲۰۲۱). اولین پیش‌نیاز برای نیل به این مهم، درک پژوهش و شرایط آن برای برپایی کارگاه‌های آموزشی در سطوح مختلف است. آشنایی با پژوهش و فواید و ظرفیت‌های آن است که می‌تواند موتور محرکه استفاده از آن در آموزش و پرورش باشد؛ در این میان، معلمان بیش از دیگران به استفاده از پژوهش در کار خود نیاز دارند. معلمان، کارسازترین عناصر نظام آموزشی‌اند که با حضور در کلاس درس، دشوارترین وظیفه را برای هدایت یادگیری بر عهده دارند. با توجه به نقش و اهمیتی که کار معلمان روی دانش‌آموزان و در مجموع بر جامعه دارد باید آنها را آن‌گونه آماده کرد که در مسیر تدریس، کمترین خطا را داشته باشند و در اصل، خطایی نتوانند در مسیر یادگیری دانش‌آموزان امکان بروز بیابند؛ درست همان‌گونه به‌طور نمونه، کوشش‌هایی فراوان صورت می‌گیرند تا خطای احتمالی خلبان را در مسیر پرواز به صفر برسانند؛ باید برای معلم نیز این حساسیت به‌صورتی برجسته‌تر مطرح و سازوکارهای تأمین آن هم پیش‌بینی شود که پژوهش می‌تواند به‌طور شایان توجهی به انجام این هدف کمک کند. معلمان با بهره‌مندی از سواد پژوهشی، قادر خواهند شد تا تصمیم‌هایی مناسب‌تر در عرصه کلاس درس اتخاذ کنند و به این ترتیب با تسلط بر امور، مدیریتی بهتر بر فرایند یاددهی - یادگیری داشته باشند. اگر برای پژوهش در آموزش و پرورش، چنین نقش برجسته‌ای را در نظر می‌گیریم، تبیین مؤلفه‌های پژوهش در قالب سواد پژوهشی می‌تواند رویکردهایی سازمان‌یافته‌تر را در استفاده مؤثر از پژوهش در آموزش و پرورش مطرح سازد.

با توجه به نتایج پژوهش می‌توان نتیجه‌گیری کرد که از جمله ویژگی‌هایی که ماهیت حرفه معلمی را نمایان می‌کند، موقعیت پیچیده آن برای عمل است که در نتیجه مواجهه دائمی معلمان با بروز پدیده‌هایی پیچیده و به نسبت نوظهور در کلاس درس به‌وجود می‌آید؛ این موقعیت، تصمیم‌گیری در این عرصه را بسیار ظریف و دشوار ساخته است. به این ترتیب، معلمان برای تصمیم‌گیری مؤثر در کلاس درس، به دانشی بایسته نیازمندند؛ آنها بخشی از این دانش را می‌توانند از دستاوردهای پژوهشی پژوهشگران خارج از کلاس درس و مدرسه به‌عنوان بنیادها و اصول مشترک تدریس دریافت کنند و در اختیار گیرند؛ اما پژوهش‌های دیگران نمی‌توانند پاسخگوی نیازهای معلمان در همه ابعاد و زمینه‌ها باشند. نیاز معلم به دانش مدیریت پدیده‌های روزانه در کلاس، باید از نزدیک‌ترین موقعیت به پدیده، یعنی توسط خود معلم تولید شود و به کار رود. برای تدریس خوب، فرمولی تجویزی وجود ندارد. معلمان برای تدریس خود، روزانه ده‌ها تصمیم می‌گیرند که بسیاری از آنها تصمیم‌هایی به‌طور کامل جدید به‌شمار می‌آیند؛ از این رو آنها نمی‌توانند فرایند تصمیم‌گیری در کلاس درس را به دریافت دانش از پژوهشگران بیرونی متوقف کنند و باید به‌عنوان کارگزارانی فکور، خود در مسیر پژوهشگری و تولید دانش بومی مورد نیاز در کلاس درس حرکت کنند. حرفه معلمی، همچنین عرصه‌ای برای ظهور موقعیت‌هایی نوظهور برای عمل و تصمیم‌گیری است که برای درک آنها استفاده از دانش دیگران، کمتر مؤثر واقع می‌شود؛ در چنین موقعیت‌هایی که به‌طور روزمره نیز در عرصه تدریس و یادگیری پدید می‌آیند، معلم باید خود در مقام عنصری فکور وارد عمل شود تا بتواند فرایند دشوار یاددهی - یادگیری را به‌صورتی اثربخش مدیریت کند؛ این نقش اساسی در مفهوم پرآوازه «معلم پژوهنده»

تجلی می‌یابد؛ در این نقش، معلمان به‌عنوان پژوهشگران آموزشی به میدان پژوهش، وارد می‌شوند تا خود بتوانند برای رفع موانع فرارو و درک پیچیدگی فعالیت یاددهی-یادگیری، دانش لازم را تولید کنند و به‌کار بندند؛ آنها به این ترتیب با تکیه بر روش‌های پژوهشی معلم‌محور و به‌عنوان فردی حرفه‌ای دارای استقلال رأی و اندیشه به تولید بومی‌ترین دانش مورد نیاز کلاس درس و دانش‌آموزان می‌پردازند. معلمان همچنان با پژوهش مرتبط‌اند، به‌نحوی که می‌توان حرفه معلمی را درآمیخته با پژوهش دانست؛ آنها در فرایند یاددهی-یادگیری نیز با پژوهش در تعامل‌اند؛ این بار، معلمان، نقش مدرس پژوهش را برای دانش‌آموزان ایفا می‌کنند؛ به این ترتیب آنها با تکیه بر روش‌های تدریس پژوهش‌محور، مانند روش حل مسئله و روش طرح‌های یادگیری مبتنی بر پژوهش، در جهت تعمیق یادگیری و تربیت دانش‌آموز پژوهنده گام برمی‌دارند. معلم با بهره‌گیری از فرایند پژوهش قادر به طراحی و اجرای فعالیت‌های یاددهی-یادگیری در بالاترین سطوح خود خواهد بود.

تقدیر و تشکر

از تمامی عزیزانی که در پژوهش حاضر شرکت کردند و همچنین از داوران محترم که نظرهای ارزشمندی را ارائه دادند، تقدیر و تشکر می‌شود.

Reference

- [Amrayi, F. \(2021\). The Role of Media Communication and Effective Advertising in Attracting Sponsors for Women's Sports in Lorestan Province. *Third National Conference on Sports Communication: Communication Literacy and Media Literacy in Sports, Shiraz.* \(In Persian\)](#)
- [Aziz Moradi, A. \(2021\). Research Literacy and Its Role in Athletes' Professional Life. *Third National Conference on Sports Communication: Communication Literacy and Research Literacy in Sports, Shiraz.* \(In Persian\)](#)
- [Bakhshalipour, V., Khodaparast, S., Rezaei Sufi, M. \(2020\). Relationship between the use of information and communication technology indicators with the components of empowerment of sports teachers in the Ministry of Education. *Communication Management in Sports Media*. 8 \(1\). \(In Persian\)](#)
- [Breivik, G. \(2019\). What would a deep ecological sport look like? The example of Arne Naess. *Journal of the Philosophy of Sport*. 46\(1\), 63-81.](#)
- [Chersulich Tomino, A., Peri'c, M, Wise, N. \(2020\). Assessing and considering the Wider Impacts of Sport-Tourism Events: A Research Agenda Review of Sustainability and Strategic Planning Elements. *Sustainability*. 12, 4473.](#)
- [Derman, E. \(2019\). The Role of Sport Tourism in Destination Management. *Current Issues in Tourism and Hospitality Management*, 259-270.](#)
- [Hägström, M., & Schmidt, C. \(2020\). Enhancing children's literacy and ecological literacy through critical place-based pedagogy. *Environmental Education Research*, 26\(12\), 1729-1745.](#)
- [Herbold, V., Thees, H., & Philipp, J. \(2020\). The host community and its role in sports tourism—Exploring an emerging research field. *Sustainability*, 12\(24\), 10488.](#)
- [Majidi, N., Shaygan, J., Zaroj, H. \(2018\). The Relationship between Effective Management and Organizational Communication with the Organizational Dynamics of Sports Experts of the Ministry of Sports and Youth. *The Second National Conference on Achievements in Sports Science and Health, Ahvaz.* \(In Persian\)](#)
- [Marefat, R., Mansoorian, Y., Zereh Saz, M. \(2018\). A review of articles in the field of information literacy and research methods used in them. *Journal of Library and Information Science*. 7 \(2\). \(In Persian\)](#)

- [Memari, N., Attar Abbasi, M., Raisizadeh, A. \(2021\). Comparison of Media Literacy in Physical Education Specialists, 3rd National Conference on Sports Communication: Communication Literacy and Media Literacy in Sports, Shiraz. \(In Persian\)](#)
- [Moradi, A., Gardi Takhti, A. \(2021\). Research Literacy and Social Health, The First National Conference on Applied Studies in Education Processes, Bandar Abbas. \(In Persian\)](#)
- [Mortensen, J. K., Larsen, N., & Kruse, M. \(2021\). Barriers to developing futures literacy in organisations. *Futures*.132, 102799.](#)
- [Press, V. G. \(2021\). Is "Research Literacy" Needed to Increase Diversity Among Participants in Research Studies? *In Mayo Clinic Proceedings*. 96\(2\): 280-281.](#)
- [Qeshmi, M., Nasiri, F. \(2021\). Investigating the mediating role of research literacy in the relationship between communication skills and entrepreneurial self-efficacy, *Quarterly Journal of Education Technology*. 4 \(15\). \(In Persian\)](#)
- [Shi, F., Weaver, D., Zhao, Y., Huang, M. F., Tang, C., & Liu, Y. \(2019\). Toward an ecological civilization: Mass comprehensive ecotourism indications among domestic visitors to a Chinese wetland protected area. *Tourism Management*. 70, 59-68.](#)
- [Uçar, R., & Köseoğlu, F. \(2019\). Relationship Between Quantum Leadership Behavior of School Principals and Levels of Creativity of Teachers. *In Chaos, Complexity and Leadership 2017: Explorations of Chaos and Complexity Theory* 5, 2 \(1\), 293-306.](#)